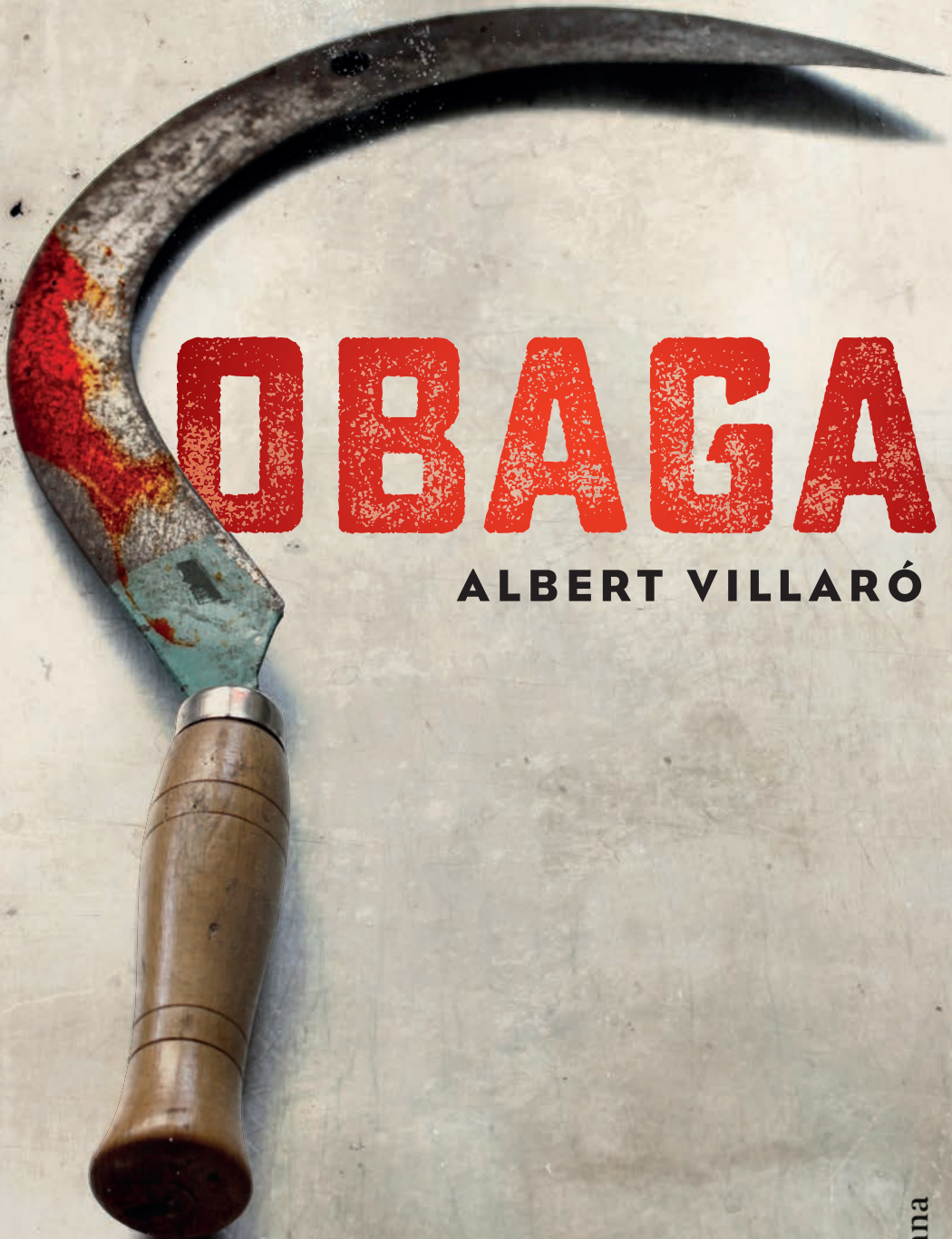

OBAGA

ALBERT VILLARÓ

Columna

ALBERT VILLARÓ
OBAGA

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: FEBRER DEL 2018
© ALBERT VILLARÓ BOIX, 2013
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
FOTOCOMPOSICIÓ: LA LETRA

ISBN: 978-84-664-2350-2
D.L.: B. 1.001-2018
IMPRÈS A: LIMPERGRAF

www.columnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats

I

Les meves vaques tenen la mania de vedellar de matinada, i amb preferència les nits de lluna plena, en un rampell romàntic. Això només passa amb les meves, pel que sembla. És un fet ben curiós, digne d'estudi. S'hi comencen a posar allà a les tres quarts de quatre, invariablement, com si tinguessin un rellotge. El que sí que tenen és la intenció de fer-me la punyeta i tallar-me el son. Com si no poguessin parir de dia, havent esmorzat. No senyor: me'n vaig a dormir a les onze en punt, com les gallines, arrebatat després de córrer tot lo sant dia amunt i avall pendent del bestiar, i au, quan a la senyora vaca li ve de gust, m'avisava amb un bram i li he de fer de llevadora durant un parell d'hores. Acabo la sessió apegalós com un xiclet, xop de líquid amniòtic, fastigós i pudent. Fet un cromo. Si la Rosa, tan tocada i posada, m'hagués de veure com quedo després del part, diria que tot ha estat un error, una terrible equivocació, fotria el camp amb algú altre i jo no tindria altre remei que acceptar-ho.

I això si no hi ha complicacions. Si les coses es torcen, si la criatura ve de cul, o bé hi ha problemes amb les madrigueres o els llits, corre a trucar al veterinari. Si és que no t'engega a prendre vent o ha anat a atendre un part de la competència a l'altre extrem de la comarca, apareixerà al cap d'una hora ben bona, escabellat i amb cara de son. I a Llobarca no puc demanar ajuda gairebé a ningú. Només al tiet Sebastià, l'oncle conco que s'està a casa, cada dia més vell, discret i taciturn. Un any em vaig entretenir a comptar les paraules que va pronunciar al llarg dels dotze mesos. Foren un total de quatre-centes vuitanta-sis, comptant-hi les interjeccions. Nou coma trenta-cinc paraules setmanals, una i un terç al dia, tota una proesa comunicativa. Però com sempre passa amb les estadístiques, menteixen: durant els mesos d'octubre i novembre no va obrir boca.

Els veïns, malament rai. No em faig amb el Ventura de cal Cinat, per alguna vella rancúnia familiar de la qual no he acabat de treure l'aigua clara. Ja me la vaig trobar així, i mai no he tingut ni el valor ni les ganes per mirar de solucionar-la. Sembla que és algun contenciós relacionat amb un rec, originat als temps dels padrins dels padrins, enquistat en la memòria de les dues cases i que empitjora a cada generació que passa. I prou. El David, el *hippie* de la rectoria, es mareja amb la sang: un dia me'l vaig trobar estès ben llarg dins del rec. L'havia anat a netejar i s'havia fet un tallet al dit amb el podall. Prou és bon xicot, prou, però no està fet a la vida de Llobarca. I al poble no hi tenim ningú més, si més no a l'hivern. Dels estiue-

jants, si he de ser sincer, no n'espero pas gran cosa. L'any passat els que van comprar el paller de cal Pocapena van gravar en vídeo la cesària que van fer a la Fabiola. De tornada a Cerdanyola van programar una sessió *gore* a casa, per fer enrabiari els veïns, que s'havien gastat una fortuna per viatjar al Serengueti sense haver pogut presenciar una escena tan autèntica. Però d'ajuda, re de re.

I encara rai que aquella nit no vam plegar gaire tard. A les dotze vaig decidir-me a fer pujar el Raimon, el veterinari que venia a casa. Vaig pensar que no m'aniria malament un cop de mà, no em va semblar que la vaca se'n pogués sortir tota sola, i els temps no estan per anar arriscant. Encabat del part, cap allà a les dues, va treure el nas el David, amb un termos de cafè. A Llobarca no hi havia gaires ocasions per fer una mica de vida social, i el David mirava d'aprofitar-les totes. No va venir amb la seva companya, la Magalí: va dir que ja feia estona que dormia. Millor. Vam donar un carajillo ben carregat a la vaca, perquè es refés una mica, i el va agrair. Al vedell no.

El Raimon se'n va voler anar de seguida. Estava molt cansat i encara tenia un bon tros de cotxe fins arribar a casa seva. El vam acompanyar al cotxe: inconfusible, amb un dit de pols acumulada, arrojada per totes les pistes de la comarca, i amb el bidó d'acer de les inseminacions al maleter, com si fos una temible arma química: milions d'espermatozous congelats dels més selectes sementals esperaven la seva gran oportunitat. El vam ajudar a fer la maniobra per girar i li vam fer adéu amb la mà.

Quan ja tornàvem cap a la cort, a veure què feien la partera i el vedellet, vam sentir els motors. De primer vaig pensar que era el soroll del cotxe del Raimon, que ens portava l'aire que s'havia girat amb la matinada. Però no. El Moret, el gos de casa, corria per l'era, neguitós, ensumant l'aire, com quan notava que voltava la guineu prop dels horts. Afinant l'oïda, no hi havia dubte: algú circulava pel camí de la Serra, la pista que baixava des del coll de la Tuta cap al bosc de Pantiganes, i que arribava fins a la carretera general tot passant per les Comes, cinc quilòmetres més avall de Lagrau. No era cap de les rutes habituals que utilitzaven els contrabandistes. La pista era massa dolenta, s'havia d'anar amb molt de compte. Ningú no es cuidava del manteniment, ni la Diputació, ni el Consell, ni l'Ajuntament, ni els mateixos contrabandistes: ningú. Amb prou feines apareixia als mapes, només als d'escala petites i encara mal dibuixada. Era molt més fàcil passar pel ras d'Esquenall, un pas més obert, amb més possibilitats de fugida en cas de necessitat. O per la Portella Blanca, que era la ruta tradicional, l'Autopista del Fardo. I encara hi havia més alternatives: per la vall de Llena, pel famós port de l'Óssa, o pel collet de les Tres Comes, a l'altra banda de la vall. Tot un univers de possibilitats s'obria davant dels excursionistes fiscals que volien travessar la frontera entre el Marquesat i la comarca de Lapena sense veure carrabiners. I això sense tenir en compte els camins d'esporet, els que s'han de fer a peu, la meca del senderisme productiu: una teranyina mil·lenària de corriols i passos que di-

buixaven una xarxa que connectava tots els topants del país, impossible de controlar per l'autoritat.

I la pitjor opció, sens dubte, era la pista de la Tuta. Massa llarga, massa desavinent. Disset quilòmetres de forats, esllavissades i roderes abans de fer cap a la civilització. Aquella nit, això no obstant, estava concorreguda. Pel soroll que ens arribava era més d'un, vaig imaginar. Sense llums. I per la banda del bosc pujava algú més. Segurament que es trobarien al collet, damunt mateix de Llobarca.

El David estava excitat. Ho volia veure, pujar-hi un moment, només, deia. I amb raó: aquell no era un espectacle freqüent. No pas a aquella escala. Em vaig fer l'home dur, el que ja havia vist tot el que s'havia de veure. N'hi ha que no tenen mai son, ves. També són ganes, redéu, que acabaran amb el cul de quadres. Em va demanar qui eren, com si jo fos l'expert en la matèria. No ho sé pas, avui ningú no m'ha avisat, ja no gasten modos ni re, aquesta gent. Abans sempre em feien un truc, Tomàs, aquesta nit passarem, no t'espantis, no passis ànsia. Si anem bé de temps ja baixarem a fer el ressopó. Eren molt considerats.

El David no va voler fer-me cas, o potser s'ho va creure. De vegades li costava d'entendre les meves bromes, s'ho prenia tot al peu de la lletra. Amb els ulls brillants insistia, per pujar-hi, va, un momentet, deia, només per fer el tafaner. Sabia que ho diria. Que seria un momentet de no re, només per jugar a lladres i serenos i fer l'espia. Ni pensaments. De cap manera. Tu estàs boig, home, que no s'estan de punyetes, aquesta gent. Valoren la discreció i que quan treballin

tothom miri cap a una altra banda. No hi hem d'anar a fotre re. No estava conforme. Que si era un cagat, tio. Ningú no ens veuria. Només havíem de pujar pel camí fins al collet, argumentava. Cinc minuts, treure el nas, veure de què va i tornar cap avall a fer nones. Al final, si jo no hi volia anar, hi pujaria ell sol, i després no m'ho explicaria i em faria fotre. En el fons en tenia tantes ganes com ell. Una mica d'emoció no m'aniria malament, vaig pensar. La vida a Llobarca era més aviat ensopida. A més, la informació és sempre necessària. Si la pista de la Tuta havia de convertir-se en una via calenta, m'aniria bé de saber-ho. Anem, va. Cap amunt, abans no m'ho repensi. El Moret em va mirar amb un aire d'incomprensió i d'incredulitat. Conscient de fins a on arribaven les seves obligacions, va emetre un sospir d'avorriment, va buscar el seu racó i s'hi va caragolar.

El camí vell cap al collet estava net de bardisses. El tiet Sebastià hi passava sovint amb el ramat. Anava fent ziga-zaga, al costat del torrent. Era un camí de llibre, ben empedrat, amb una barana protectora. En deu minuts vam ser a dalt. Ens vam amagar rere d'un pi caigut, mig ocults per una mata de boixos, protegits a l'esquerra per una roca gran, amb una perfecta actitud de clandestinitat. El David tenia els ulls ben oberts. Semblava una criatura davant dels Reis d'Orient. Feia només un parell d'anys que s'estava a Llobarca i jo encara em sorprenia de la seva innocència urbana, com si portés la closca enganxada al cul.

El primer grup que va arribar al collet era el que pujava. Els altres encara estarien una estoneta a fer

cap, se'ls sentia lluny, per la banda del torrent del Tornall, que era el tram més reconsagrat de tots. No havien enviat ningú per fer el viatge de reconeixement, una maniobra habitual en aquesta mena d'operacions. Potser ho havien considerat innecessari: a cap civil no se li acudiria posar-se a vigilar la pista, havent-hi com hi havia altres possibilitats més realistes. Al collet hi havia arribat un Montero llarg, una furgoneta atrocinada, amb la suspensió alta, d'una marca que no vaig reconèixer, un Terrano dels vells. La Fira de Muntanya del Vehicle d'Ocasíó, secció totterrenys. Vaig poder veure un parell de matrícules, que eren exòtiques: Burgos i Logronyo. Alguns homes van baixar per ajudar els conductors a girar els vehicles i encarar-los cap avall. Parlaven poc i em va semblar que ho feien en gallec o portuguès. Quan van acabar amb les manio-bres van baixar tots els expedicionaris. A cada cotxe n'hi anaven dos o tres. Era estrany, perquè per passar tabac tanta gent faria més aviat nosa.

L'altre grup va arribar de seguida. No era pas el comboi heterogeni i abonyegat que havia pujat de la vall. Tres Range-Rovers, tots amb matrícula del Marquesat, bruts de fang procedent de totes les basses de la frontera. Eren unes bones màquines, capaces de fer un parell de viatges cada dia vuit mesos l'any sense patir-hi gaire. Del seient de l'acompanyant del primer Range va saltar un individu gras i camacurt. Anava mudat, amb corbata i tot. Allà dalt la seva presència era una mica irreal, semblava un cul de despatx, i no pas un contrabandista normal, que van més aviat mal-fargats, amb pantalons de moltes butxaques i samarre-

tes de propaganda. El va anar a rebre un dels homes del primer grup, alt i ros, amb els cabells llargs i una barbeta clara. Es van apartar una mica de l'escena. L'home gras va passar un braç paternal per damunt de l'espatlla del jove. Van parlar un moment en veu baixa, amb un aire confident. Encabat, van encaixar les mans. Responent a un gest del gras, els seus homes van començar a descarregar la mercaderia. Van treure dels Rangers unes caixes llargues, de fusta, com taïts petits. Tenien uns agafadors de corda als extrems i unes xifres negres, pintades a motllo, als costats. Les caixes pesaven, i eren traslladades enmig d'esbufecs i algun renec. De cada vehicle en van treure un parell, sis en total. No era tabac. Ni licors: massa poc marge. ¿Electrònica? Ni parlar-ne. A ningú no se li acudiria muntar tota aquella cerimònia per quatre vídeos. Només se m'acudia una possibilitat, que era massa terrible per considerar-la real. Armes. Havia sentit rumors, moltes històries de mercat sobre els arsenals que s'amagaven al Marquesat. Deien que als soterranis dels grans magatzems i de dependències del govern, s'hi amagaven morters, fusells i munició, a punt per a qualsevol contingència bèl·lica en un país que no havia tingut mai cap exèrcit, però sí molts aficionats a les armes. Com si algú volgués amenaçar la independència del Marquesat, un enclavament geoestratègic de primer ordre, com si fos un gra al cul en contra de l'equilibri polític de la regió. Sempre que m'ho explicaven jo argumentava que no podia ser, que quina ruqueria, però em juraven i perjuraven que era veritat, que coneixien algú que treballava al govern que ho havia vist

i etcètera. Era un rumor tan insistent que feia de mal ignorar, i al Marquesat podien passar les coses més inversemblants.

I eren armes, sí. L'home de la barba va anar a buscar una pota de cabra i va desclavar la tapa d'una de les caixes. En va treure un fusell d'assalt. No hi entenc, no sé si era rus o americà o què, però feia més bona pinta que no pas els cetmes del temps de la guerra de Corea que ens havien donat a la mili. El va sopesar, va donar uns copets a la culata. Se'l veia satisfet, i per un moment va semblar que engegaria una rastellera de trets al cel en senyal d'alegria. Va passar el fusell als seus companys, que el rebien amb reverència, com si haguessin esperat aquell moment durant molt de temps. Mentre feien la ronda, el de la barba va anar a buscar una maleta, i la va donar al gras de la corbata. La va obrir damunt del capó i va examinar-ne el contingut amb un lot petit, de butxaca. No podíem veure què hi havia a dins. Diners, segurament, o perica, o qualsevol cosa que servís per pagar.

No hauríem d'haver-hi anat. Em tremolaven les cames. El David estava ben espantat, també. Un fil de veu. Si fotíem el camp. Que callis, coi. Si ens quedàvem allà palplantats, potser no ens veurien. Quiets, com un parell de morts sota la lluna.